

แผนการกำจัดผักตบชวา ประจำปี ๒๕๕๙

๑. หลักการและเหตุผล

ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้มีการแก้ไข ปัญหาผักตบชวาและวัชพืชในแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือน (สิ้นเดือน มีนาคม ๒๕๕๙) โดยมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการบูรณาการหน่วยงาน ราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องที่มีเครื่องมือเครื่องจักรกลในการกำจัดผักตบชวาและวัชพืช รวมทั้งภาคประชาชน ร่วมกันดำเนินการและบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาให้เกิดเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีกลไกการทำงานในระดับพื้นที่ที่ครอบคลุมพื้นที่ ทั่วประเทศ จึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลให้เกิดผลเป็นรูปธรรม สำหรับการจัดการผักตบชวาที่มีจำนวนมากในแหล่งน้ำทุกพื้นที่ของประเทศ และเป็นปัญหามาโดยตลอดนั้น จะต้องอาศัยกลไกการทำงานจากทุกภาคส่วนในรูปแบบประชารัฐ จึงจะสามารถกำจัดให้หมดสิ้นไปได้

๒. การกำหนดพื้นที่เป็นลุ่มน้ำ

๒.๑ กำหนดพื้นที่การดำเนินงานเป็นลุ่มน้ำ เช่น ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ลุ่มน้ำบางปะกง เป็นต้น เพื่อวางแผนการกำจัดผักตบชวาในแต่ละลุ่มน้ำ

๒.๒ การสำรวจปริมาณผักตบชวาในแต่ละลุ่มน้ำ

๒.๓ การแบ่งพื้นที่กำจัดผักตบชวาในแต่ละลุ่มน้ำ

๓. การแบ่งพื้นที่กำจัดผักตบชวาในแต่ละลุ่มน้ำตามลักษณะแหล่งน้ำ

๓.๑ ผักตบชวาที่ลอยอยู่กลางแม่น้ำ

๓.๒ ผักตบชวาวบริเวณประตูระบายน้ำ

๓.๓ ผักตบชวาวบริเวณแหล่งน้ำขนาดเล็กหรือแหล่งน้ำเชื่อมโยงในพื้นที่

๓.๔ ผักตบชวาวบริเวณแหล่งน้ำเอกชน

๔. การบริหารจัดการ

ที่	พื้นที่เป้าหมาย	กลไกการบริหาร	หน่วยงานปฏิบัติ	การดำเนินการ
๑	พื้นที่ลุ่มน้ำ ๑) ลุ่มน้ำ ๔ ลุ่มน้ำ ได้แก่ - ลุ่มน้ำเจ้าพระยา จำนวน ๑๓ จังหวัด - ลุ่มน้ำท่าจีน จำนวน ๓ จังหวัด - ลุ่มน้ำแม่กลอง จำนวน ๔ จังหวัด - ลุ่มน้ำบางปะกง จำนวน ๕ จังหวัด ๒) ลุ่มน้ำและแหล่งน้ำ อื่นๆ ทั่วประเทศ	- ระดับลุ่มน้ำให้คณะ ก ร ร ม ก า ร ลุ่ม น้ า บูรณาการ ประสานงาน กับจังหวัดต่างๆ ในลุ่ม น้ำ - ระดับ จังหวัด ให้ ผู้ว่าราชการจังหวัด บูรณาการ ประสานงาน กับหน่วยงานภายใน พื้นที่จังหวัด - ระดับอำเภอให้ นายอำเภอบูรณาการ ประ ส า น ง า น กั บ หน่วยงานในพื้นที่ อำเภอ	- หน่วยงานหลัก ๑. กรมโยธาธิการ และผังเมือง ๒. กรมเจ้าท่า ๓. กรมชลประทาน -หน่วยงานสนับสนุน ๑. องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด และ องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ ๓. หน่วยงานทหาร ในพื้นที่ ๔. เอกชน และ ประชาชน	- ใช้เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ และบุคลากรที่ อยู่ในความรับผิดชอบเร่ง ดำเนินการ - ปรับแผนปฏิบัติการ ของหน่วยงานรับผิดชอบ มาดำเนินการในพื้นที่ หัวมาตรการเร่งด่วน - สนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์และงบประมาณ ในการกำจัดผักตบชวา และจัดการลำเลียงขน ย้ายและทำลาย

ที่	พื้นที่เป้าหมาย	กลไกการบริหาร	หน่วยงานปฏิบัติ	การดำเนินการ
๒	พื้นที่บริเวณประตูระบายน้ำและคลองสาขาของชลประทาน	- ระดับจังหวัดให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดประสานงานกับหน่วยงานภายในพื้นที่จังหวัด - ระดับอำเภอให้นายอำเภอบูรณาการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่อำเภอ	- หน่วยงานหลัก ได้แก่ กรมชลประทาน - หน่วยงานสนับสนุน ๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ๒. หน่วยงานทหารในพื้นที่ ๓. เอกชน และประชาชน	- ใช้ เครื่องจักร เครื่องมือ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดำเนินการ - ให้การสนับสนุน เครื่องมือ อุปกรณ์ และงบประมาณในการกำจัดผักตบชวาและจัดการลำเลียง ขนย้าย และทำลาย
๓	พื้นที่แหล่งน้ำขนาดเล็กและแหล่งน้ำเชื่อมโยงในพื้นที่ขนาดเล็ก ได้แก่ ๑. ภายในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเจ้าภาพ ๒. พื้นที่ต่อเนื่องหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทำการปกครองอำเภอเป็นเจ้าภาพ ๓. พื้นที่ต่อเนื่องหลายอำเภอ ให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นเจ้าภาพ	- ระดับจังหวัดให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดประสานงานกับหน่วยงานภายในพื้นที่จังหวัด - ระดับอำเภอให้นายอำเภอบูรณาการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่อำเภอ - พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รับผิดชอบให้ผู้บริหารท้องถิ่นนั้นรับผิดชอบในการบูรณาการ อำนาจการ และประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ - พื้นที่ต่อเนื่องหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้นายอำเภอหรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย รับผิดชอบในการบูรณาการ อำนาจการ และประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่	หน่วยงานหลัก - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่รับผิดชอบ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ต่อเนื่องระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบร่วมกัน - องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ต่อเนื่องระหว่างอำเภอรับผิดชอบร่วมกัน - หน่วยงานสนับสนุน - หน่วยงานทหารในพื้นที่ - เอกชน และประชาชน	- ใช้ เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ และงบประมาณ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดำเนินการ - ให้การสนับสนุนในด้าน กำลัง คน เครื่องจักร และเครื่องมือ

ที่	พื้นที่เป้าหมาย	กลไกการบริหาร	หน่วยงานปฏิบัติ	การดำเนินการ
		- พื้นที่ต่อเนื่องหลายอำเภอ ให้ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด รับผิดชอบในการบูรณาการอำนาจการ และประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่		
๔	แหล่งน้ำเอกชน	- ระดับจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดบูรณาการ อำนาจการประสานงานกับหน่วยงานภายในพื้นที่จังหวัด - ระดับอำเภอให้นายอำเภอ บูรณาการอำนาจการประสานงานกับหน่วยงานภายในพื้นที่อำเภอ - ระดับพื้นที่ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบประสานงานในการให้ความช่วยเหลือกับเจ้าของแหล่งน้ำในพื้นที่รับผิดชอบ	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้การสนับสนุนเครื่องมือเครื่องจักรกล - เจ้าของแหล่งน้ำ	- ร่วมมือกันในการกำจัดผักตบชวา วัชพืชและสร้างแนวป้องกันไม่ให้แพร่กระจายสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

๕. งบประมาณ

ใช้งบประมาณของส่วนราชการที่รับผิดชอบ และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดำเนินการกำจัดผักตบชวา

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

๖.๑ มาตรการเร่งด่วน เริ่มปฏิบัติการกำจัดผักตบชวาให้เสร็จสิ้นภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๙

๖.๒ มาตรการดูแลรักษา ตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๕๙ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลรักษาแหล่งน้ำในพื้นที่รับผิดชอบและใช้รูปแบบพระราชรัฐในการดำเนินการ

๗. มาตรการดูแลรักษาแหล่งน้ำ

๗.๑ เมื่อดำเนินการกำจัดผักตบชวาเสร็จสิ้นตามแผนแล้ว เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผักตบชวาเจริญเติบโต สร้างปัญหาขึ้นอีก ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการดูแลสายน้ำ/แหล่งน้ำในระดับพื้นที่ โดยให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานในแต่ละสายน้ำ/แหล่งน้ำสำคัญ

๗.๒ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลรักษาแหล่งน้ำ กำจัดผักตบชวา วัชพืชและสิ่งปฏิกูลในแหล่งน้ำ

๘. มาตรการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกรักษาแหล่งน้ำ

๘.๑ รณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันในรูปแบบประชาธิปไตย ในการดูแลรักษาแหล่งน้ำบริเวณที่พักอาศัย แหล่งท่องเที่ยว และแหล่งน้ำสาธารณะต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาแหล่งน้ำอย่างยั่งยืน

๘.๒ รณรงค์ร่วมกันนำผักตบชวาไปใช้ประโยชน์อื่น เช่น ทำปุ๋ย สร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือผลิตเป็นอาหารสำหรับปลากินพืช

๙. การติดตามประเมินผล

ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย และผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง ติดตามผลการกำจัดผักตบชวา และการดำเนินการในการดูแลรักษาแหล่งน้ำให้ปลอดจากผักตบชวาอย่างยั่งยืน

๑๐. การรายงานผล

ให้ที่ทำการปกครองจังหวัดรวบรวมข้อมูลในการกำจัดผักตบชวา รายงานให้กรมการปกครอง เพื่อรวบรวมรายงานให้ มท. ทราบต่อไป

สำนักบริหารการปกครองท้องที่
กรมการปกครอง